

MESTNA OBČINA PTUJ

SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU

Številka: 370-1/2012

Datum: 23. 5. 2012

N A Č R T

VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

MESTNE OBČINE PTUJ ZA LETI 2012 – 2013

I. UVOD

Z razvojem cestnega prometa poleg velikih prednosti prihaja tudi do tragedij v prometnih nesrečah. Pri ugotavljanju posledic prometnih nesreč spremljamo izgube življenj in hude invalidnosti, ki so mnogokrat trajne narave. Nastajajo nenadomestljive in nepopravljive izgube v družinah in družbi. Varnost cestnega prometa postaja v naši družbi pomembno družbeno vprašanje.

Leta 2009 je v Evropski uniji v prometnih nesrečah umrlo več kot 35.000 oseb, poškodovanih pa je bilo okrog 1.500.000 oseb. Nastala je družbena škoda okrog 130 milijard evrov. V Republiki Sloveniji je leta 2009 v prometnih nesrečah umrlo 171 oseb, 148 v letu 2010 in 141 v letu 2011.

Na območju Mestne občine Ptuj se v letu 2009 ni zgodila nobena prometna nesreča s smrtnim izidom, telesno poškodovanih je bilo 239 oseb. V letu 2010 je v prometni nesreči umrla ena oseba, 221 oseb je bilo telesno poškodovanih. V letu 2011 sta za posledicami prometnih nesreč umrli dve osebi, telesno poškodovani je bilo 184 oseb.

Na nastanek prometnih nesreč vplivajo udeleženci v cestnem prometu, vozila in cestna infrastruktura. Pri vseh treh dejavnikih ima človek najpomembnejšo vlogo; kot voznik, uporabnik vozila in cest in kot načrtovalec pri gradnji cestnih objektov. Varnost cestnega prometa je odvisna

od ravnanja posameznikov, vzgojno izobraževalnih in preventivnih institucij, medijev, represivnih in pravosodnih organov, civilne družbe, gospodarskih družb, vodstev samoupravnih lokalnih skupnosti in državnih organov.

Ukrepe na področju cestnega prometa je potrebno načrtovati in izvajati na vseh ravneh (lokalna, nacionalna, evropska). Vizija nič mrtvih in nič hudo telesno poškodovanih v prometnih nesrečah obvezuje državne organe in organizacije, organe lokalnih skupnosti, strokovne institucije, organizacije civilne družbe in prometne udeležence kot posameznike, da vse svoje odločitve in ravnanja usmerijo k njeni uresničitvi.

Načrt varnosti cestnega prometa Mestne občine Ptuj je izdelan na osnovi V. poglavja Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje 2012 – 2021 in letnih ocen (2009 – 2010 - 2011) prometno varnostnih razmer na območju Mestne občine Ptuj. V načrtu - prilogi »A« so določene vsebine, ciljne skupine, nosilci posameznih nalog, roki izvedbe in materialni stroški.

II. CILJI NACIONALNEGA PROGRAMA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA ZA 2012 - 2013

Cilji programa varnosti cestnega prometa Mestne občine Ptuj za leti 2012 – 2013

Države članice EU so si določile skupni cilj, da se do leta 2020 prepolovi število žrtev in hudo telesno poškodovanih v prometnih nesrečah. Za izhodišče se uporablja leto 2010. To pomeni, da na slovenskih cestah do leta 2021, za posledicami prometnih nesreč ne bi smelo umreti več kot 35 oseb na mio prebivalcev, in ne bi smeli imeti več kot 210 oseb hudo telesno poškodovanih.

V Mestni občini Ptuj je v letu 2010 za posledicami prometne nesreče umrla ena oseba, štiri so bile hudo telesno poškodovane. Cilj, ki bi ga morali doseči v Mestni občini do leta 2021 je nič mrtvih in nič hudo telesno poškodovanih.

III. VARNOST CESTNEGA PROMETA V EU, REPUBLIKI SLOVENIJI IN MESTNI OBČINI PTUJ OD LETA 2000

Leta 2009 je v državah članicah EU umrlo 34.500 oseb. V dopolnjenem načrtu iz leta 2004 je bilo zapisano, da do leta 2010 ne bi smelo umreti za posledicami prometnih nesreč več kot 25.000 oseb. Cilj v načrtu EU še zdaleč ni bil dosežen.

Statistični podatki v Republiki Sloveniji kažejo, da se v Sloveniji postopoma približujemo evropskemu povprečju umrlih na mio prebivalcev. V letih 2010/2011 smo ta prag že dosegli.

Podobno stanje je na območju Mestne občine Ptuj, kjer se je število mrtvih in hudo telesno poškodovanih do leta 2011 iz leta v leto zmanjševalo. Stanje varnosti v cestnem prometu na območju Mestne občine Ptuj je bilo prikazano v letnih ocenah prometne varnosti, ki so bile obravnavane in potrjene na mestnem svetu.

IV. VIZIJA »NIČ SMRTNIH ŽRTEV« NA OBMOČJU MESTNE OBČINE PTUJ

Vizija nič smrtnih žrtev in nič hudo telesno poškodovanih oseb na območju Mestne občine Ptuj je dolgoročen cilj. Nič mrtvih bi morali doseči že v letu 2013, nič hudo telesno poškodovanih pa do leta 2020. Vizija zahteva spremembo razmišljanja in ravnanj oblikovalcem sistema, izvajalcem del in storitev ter prometnih udeležencev – uporabnikov.

Posodobitev cestne infrastrukture mora preprečevati nova nevarna mesta (črne točke), ki vodijo v prometne nesreče s hudimi posledicami. Cestna infrastruktura se bo morala čim prej prilagajati uporabnikom, ki so upravičeni do kakovostnih storitev.

Vsi trije dejavniki (človek, vozilo, cesta) prispevajo k varnosti cestnega prometa.

V. OBČINSKA CESTNA INFRASTRUKTURA

Zakon o cestah (Ur. list RS, št. 109/10) določa, da je za izboljšanje prometne varnosti potrebno skrbeti za odpravljanje pomanjkljivosti nevarnih mest na občinskih cestah, na katerih se zgodi okrog 70 % prometnih nesreč. Nevarna mesta je potrebno konstantno ugotavljati in določati po znanih kriterijih, za kar je potrebna uvedba ustreznega informacijskega sistema.

V Mestni občini Ptuj smo že doslej ugotavljali in določali nevarna mesta – točke in odseke cest na podlagi pridobljenih statističnih podatkov o prometnih nesrečah in posledicah. Vsaka kategorija prometne nesreče je ovrednotena s točkami. Poleg števila prometnih nesreč in posledic se pri ugotavljanju nevarnega mesta upoštevajo vzrok, čas, vrsta povzročitelja in udeležencev, stanje in opremljenost cestne površine.

Informacijski sistem o prometnih nesrečah in posledicah je potrebno vzpostaviti med Mestno občino Ptuj (pristojnim oddelkom GIK) in Javno agencijo Republike Slovenije za varnost prometa, da bodo odgovorni delavci lahko imeli sproti pregled nastalih prometnih nesreč ter določali ustrezne prometno tehnične ukrepe.

Pri vseh novogradnjah ali posodobitvah državnih in lokalnih cest je potrebno načrtovati prometne površine za pešce in kolesarje. Že obstoječe kolesarske steze ali poti je potrebno povezati na območju mestnega jedra. Nevarna križišča je potrebno rekonstruirati v križišča s krožnim prometom. Na prehodih za pešce v naseljih je potrebno omejiti hitrost na 30 km/h. Vse prehode za pešce je potrebno osvetliti in označiti z vertikalno prometno signalizacijo. Po končani zimski sezoni je potrebno z javnih prometnih površin odstraniti posuti pesek, ki predstavlja nevarnost za prometne udeležence, še posebej voznike enoslednih vozil in pešce.

VI. VARNA VOZILA V CESTNEM PROMETU

Na območju Mestne občine Ptuj so registrirane tri gospodarske družbe s posebnimi pooblastili, ki opravljajo redne in izredne tehnične preglede motornih vozil.

Ker je potrebno ugotavljati vzročno zvezo med prometnimi nesrečami in tehničnim stanjem vozil je zato potrebno poglobiti sodelovanje s predstavniki gospodarskih družb. Zagotoviti je potrebno opravljanje brezplačnih izrednih tehničnih pregledov skozi vse leto, še posebej v času pred zimsko sezono (15. november).

VII. PROMETNA VZGOJA IN VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Za varno udeležbo v cestnem prometu sta potrebna prometna vzgoja in vseživljenjsko učenje prometnih udeležencev, ki potekata skozi vsa življenjska obdobja.

Prvo življenjsko obdobje – nosečnost in prvo leto življenja.

Spremljati izvajanje projekta »Prva vožnja – varna vožnja« v ptujski porodnišnici, kjer poteka že nekaj let izobraževanje staršev prvo rojenih otrok. Zaposleni v porodnišnici so prostovoljno sprejeli izobraževanje, Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije in Mestne občine Ptuj, sta zagotovila ustrezno tehnično opremo in izvedla izobraževanje babic in medicinskih sester.

Prometna vzgoja v predšolskem obdobju (1-6 let)

Otroci v starosti od 1. do 6.- leta so v prometu največkrat ogroženi kot potniki v vozilih. Starši in vzgojitelji v Vrtec Ptuj so ključni nosilci prometne vzgoje ob finančni in strokovni pomoči Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Mestne občine Ptuj (v nadaljevanju: SPVCP MO Ptuj) ter strokovni pomoči policije, medobčinskega redarstva in predstavnikov civilne družbe.

Otroci primerno njihovi starosti dobro poznajo najosnovnejša prometna pravila, vendar jim mnogi starši niso vedno za vzgled.

Spremljati in nadzorovati je potrebno ne/varno vožnjo otrok v in na vozilih, spodbujati kolesarjenje na posebnih poligonih, neprometnih površinah pod nadzorstvom staršev ali mentorjev prometne vzgoje. Nadaljevati z delom po projektih "Pasavček", "prometna značka", izobraževanjem na poligonu "Kolesarček", prirejanjem lutkovnih igrvic, ustvarjanjem ob dnevih »Ulice otrokom«, zagotavljati prometno tehnične rekvizite, učbenike za mentorje ter odsevne predmete za otroke in vzgojitelje (brezrokavniki, kresničke, zapestni trakovi, ipd.). Otroci morajo imeti na poti v vrtec in domov obvezno spremstvo osebe v skladu z določilom 87. člena Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 109/10 – v nadaljevanju: ZPrCP).

Osnovnošolsko obdobje (6 do 15 let)

Otroci v obdobju od 6. do 15. leta starosti so v prometu ogroženi predvsem kot potniki v in na vozilih, pešci in kolesarji.

Nosilci prometne vzgoje so starši, učitelji ob sodelovanju članov sveta za preventivo in vzgojo in policije. Vsebine prometne vzgoje v osnovnih šolah je potrebno vgraditi v učni program osnovnih

šol (sistemska ureditev), zato je potrebna sprememba določila prvega odstavka 5. člena Zakona o voznikih, ki določa, da vsebine prometne vzgoje za varno udeležbo v cestnem prometu izvaja civilna družba in organizacije, ki se ukvarjajo s preventivnimi dejavnostmi za področje cestnega prometa zlasti v sodelovanju z javnimi vzgojno izobraževalnimi zavodi. Izobraževanje bi morali izvajati predvsem učitelji, ki so strokovno usposobljeni v skladu z učnim programom.

Prvo triletje (6 do 8 let)

Otroci te starosti morajo obvladati znanje in spretnosti za varno sodelovanje v cestnem prometu v vlogi pešca in potnika v osebnih vozilih ter vozilih javnega (šolskega) prevoza. Otroci s starši in učitelji sodelujejo v projektu "Pasavček", lutkovnih igrinah, teoretičnem in praktičnem usposabljanju na poligonu "Kolesarček", prometni znački. Lokalna skupnost mora zagotavljati varne šolske poti, kjer to ni mogoče pa šolske prevoze. Učence 1. razreda je potrebno spremljati na poti v šolo v skladu z določilom sedmega odstavka 87. člena ZPrCP. Otroci 1. in 2. razreda morajo nositi odsevnike in rumene rutice v skladu z določilom drugega in tretjega odstavka 87. člena ZPrCP.

Drugo triletje (9 do 11 let)

Prometna vzgoja za to starostno skupino je načrtovana predvsem v pripravo in izvedbo programa usposabljanja učencev za vožnjo s kolesom. Usposabljanje vodijo učitelji - mentorji prometne vzgoje - v sodelovanju, strokovni ter tehnični pomoči Sveta za preventivo in vzgojo ter policije. Ob preverjanju znanja (ulična vožnja) sodelujejo in skrbijo za varno udeležbo v prometu policisti in medobčinsko redarstvo v skladu z določbami Programa usposabljanja za vožnjo kolesa.

Učenci sodelujejo v akciji »Pasavček«, »Dan brez avtomobila«, »Ulice otrokom«, izobražujejo se po programu »Jumicar«. Strokovno literaturo za usposabljanje učencev in mentorjev prometne vzgoje zagotavlja SPVCP MO Ptuj.

Tretje triletje (12 do 14 let)

Otroci v tem starostnem obdobju sodelujejo v prometu kot pešci, potniki in kolesarji. Otroci morajo biti udeleženi prometne vzgoje integrirane v različne učne predmete in izbirnih vsebin. Teoretični in praktično se izobražujejo po programu »Jumicar«, pripravljajo in udeležujejo v šolskih, medobčinskem in državnem tekmovanju »Kaj veš o prometu«. Sodelujejo v prireditvah »Dan brez avtomobila« in »Ulice otrokom«, »Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč«, na predavanjih članov društva »Vozim da - hodim ne«, itd.

SPVCP MO Ptuj organizira za učence, ki so dopolnili 15 let starosti 40 urni tečaj za pridobitev vozniškega dovoljenja za vožnjo z mopedi.

Obdobje srednješolskega izobraževanja (15 do 18 let)

Mladostniki med 15 in 18 letom starosti se pojavljajo v cestnem prometu kot pešci, kolesarji, vozniki koles z motorjem in tudi že ostalih motornih vozil, ki jih včasih tudi ne bi smeli opravljati. Razlogi za udeležbo v prometnih nesrečah so pomanjkanje voznških izkušenj, dokazovanje lastnih sposobnosti, vplivi sopotnikov – vrstnikov, neupoštevanje predpisov, obiskovanje nočnih zabav.

Srednje šole in šole za voznike morajo zagotavljati, da mladostniki pridobijo nova znanja in spretnosti, ki vplivajo na spreminjanje stališč in vedenj do šibkejših udeležencev v prometu, pitja alkoholnih pijač, hitrosti v prometu, uporabe varnostnega pasu, itd.

V srednjih šolah se nadaljuje z učenjem po projektih (učne delavnice) »Tudi mladost naj bo radost v cestnem prometu«, »Vozim da – hodim ne«, »Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč«, raziskovalne naloge na področje prometne varnosti, itd.

Mladostnikom je potrebno svetovati s strani staršev, šol in medijev, da pristopijo k opravljanju voznškega izpita in vožnje s spremljevalcem.

Mladi vozniki – začetniki (18 do 24 let)

Mladi vozniki so bili v letih 2010/2011 na območju Mestne občine Ptuj v povprečju udeleženi v 26 % vseh prometnih nesrečah. Dva sta v letu 2011 umrla za posledicami. Vzrok obeh prometnih nesreč je bil v neprilagojeni hitrosti.

Mlade voznike motornih koles in mopedov je potrebno dodatno usposabljanje na ustreznih poligonih (vadba varne vožnje).

Vse mlade voznike – začetnike se dodatno usposablja in izobražuje v skladu z določili 39. člena Zakona o voznikih.

Opomba: vozniki začetniki so vozniki v starosti 18 do 21 let ali starejši, ki imajo voznško dovoljenje manj kot dve leti.

Vseživljenjsko učenje za varno sodelovanje v cestnem prometu

V letih 2008 do 2011 je trend prometnih nesreč, v katerih so bili udeleženi vozniki, starejši od 64 let na območju Mestne občine Ptuj, postopoma naraščal. V letih 2010/2011 so bili udeleženi v prometnih nesrečah v povprečju 16,6 %, povzročili pa so 8,8 % vseh nesreč.

Razvoj prometnih sredstev, prometnih pravil in infrastrukturnih ukrepov (križišča s krožnim prometom), zahtevajo stalno izobraževanje udeležencev v cestnem prometu. To je potrebno še posebej za starejše voznike (nad 70 let), da spoznajo nova prometna pravila in ohranjajo voznške spretnosti.

Voznike, ki imajo več kot 10 let vozniško dovoljenje, je potrebno vključevati v program vadbe varne vožnje. V Delavski univerzi – tretje življenjsko obdobje izvajati predavanja članom društev upokojencev.

VIII. NADZOR CESTNEGA PROMETA NA OBMOČJU MESTNE OBČINE PTUJ

Nadzor cestnega prometa opravljajo policija, medobčinsko redarstvo in inšpekcijske službe. Na območju lokalne skupnosti dobiva vse bolj pomembno vlogo medobčinsko redarstvo, ki opravlja nadzor nad prometom ter varovanje cest v naseljih in občinskih cestami izven naselij. Medobčinsko redarstvo kot prekrškovni organ postaja pomemben nadzorni organ na področju prometne varnosti in hkrati partner policije, zlasti v skupnih in usklajenih nadzorih cestnega prometa (hitrost, varnostni pas, zaščitna čelada, pešci, rdeča luč, itd.).

Občinsko redarstvo mora skrbeti za zakonito, učinkovito in hitro izvedbo prekrškovnega postopka, saj ima lahko le tak učinkovito prewencijo. O svojem delu pisno poroča Mestnemu svetu Mestne občine Ptuj.

IX. IZVAJANJE PROGRAMOV USPOSABLJANJA

Za varnost v cestnem prometu je pomembno kvalitetno usposabljanje kandidatov za voznike in voznikov, ki jim je prenehalo veljati vozniško dovoljenje zaradi storitve prekrškov.

Med Komisijo za vozniške izpite za območje UE Ormož in UE Ptuj ter svetom za preventivo in vzgojo je nadaljevati z dosedanjo prakso dobrega sodelovanja. Spremljati usposabljanje in učno uspešnost kandidatov za voznike, voznikov, ki morajo skozi usposabljanje zaradi prenehanja veljavnosti vozniškega dovoljenja, kot tudi v šolah varne vožnje. O skupnih ugotovitvah obveščati in opozarjati izvajalce storitev.

X. POVEZOVANJE VARNOSTI IN ZDRAVJA Z VARNOSTJO V CESTNEM PROMETU V JAVNI UPRAVI

Povezovanje varnosti in zdravja z varnostjo v cestnem prometu ima pozitivne učinke na delavce in delodajalce. Z internim aktom o varstvu pri delu predpisati trening varne vožnje za vse delavce občinske uprave, ki uporabljajo službena vozila in ki prevozijo minimalno določeno število kilometrov.

V vsa službena vozila namestiti alcolock napravo.

XI. POMOČ ŽRTVAM IN SVOJCEM ŽRTEV PROMETNIH NESREČ

Prometne nesreče za vedno zaznamujejo življenje ljudi, ki so bili udeleženi v prometnih nesrečah, so jih povzročili, bili ponesrečeni ali kot svoji žrtev. Posamezniki ostanejo sami, mnogi skrbijo za trajne invalide (paraplegiki, tetraplegiki) brez vsakršne pomoči.

Vse prometne nesreče s smrtnim izidom ali hujšimi telesnimi poškodbami, ki imajo za posledico trajno invalidnost (paraplegiki, tetraplegiki) podrobno analizirati in obveščati pristojne službe (Center za socialno delo, zdravstveni center, Karitas, Rdeči križ), da vsak iz svojega področja nudijo ustrezno pomoč.

XII. PARCIALNA PODROČJA VARNOSTI V CESTNEM PROMETU S CILJI

1. Hitrost

Zaradi neprilagojene hitrosti je na slovenskih cestah v letu 2009 umrlo 62 oseb ali 36 % vseh umrlih. Na območju Mestne občine Ptuj so v letih 2010/2011 umrle tri osebe medtem, ko v letu 2009 ni bilo mrtvih v prometnih nesrečah. Vzrok vsem trem prometnim nesrečam je bila neprilagojena hitrost. V vseh teh nesrečah so umrli mladi vozniki (2 voznika osebnega avtomobila, 1 voznik kolesa z motorjem). Število vseh prometnih nesreč zaradi ne prilagojene hitrosti je bilo v letu 2009 (110), 2010 (75), 2011 (69).

Na nevarnih odsekih cest ali pred nevarnimi mesti (črne točke) umirjati hitrost vožnje s prometno tehničnimi ukrepi (hitrostne ovire, preventivne prometne table) in represivnimi ukrepi (radarska kontrola). Pred prehodi za pešce, avtobusnimi postajališči v naseljih, kjer je označba na cestišču omejiti hitrost s prometno signalizacijo 30 km/h. V javnosti priporočati trening varne vožnje, zlasti mlajših voznikov. V sredstvih javnega informiranja predvajati čim več radijskih TV spotov, ki opozarjajo na posledice neprilagojene hitrosti. Pri nadzoru cestnega prometa (policija, občinsko redarstvo) nadzirati predelavo posameznih motornih vozil, zlasti enoslednih, ki omogoča razvijanje večjih hitrosti, kot so določene v navodilu proizvajalca.

2. Alkohol, droge in druge psihoaktivne snovi

Alkohol, droge in druge psihoaktivne snovi vplivajo na spremembe voznških sposobnosti in slog vožnje, ki prispeva k večjemu tveganju za nastanek prometne nesreče. Alkohol je najpogosteje kot sekundarni vzrok prisoten skupaj s hitrostjo, nepravilno stranjo ali smerjo vožnje in neustrezno varnostno razdaljo.

V Republiki Sloveniji alkohol izstopa pri starostni skupini med 24 in 34 leti. Prometne nesreče, v katerih so vozniki vinjeni se zgodijo ob koncu tedna, v poznih nočnih ali zgodnjih jutranjih urah.

Delež vinjenih voznikov – povzročiteljev prometnih nesreč - se od leta 2000 na območju Republike Slovenije povečuje. Na območju Mestne občine Ptuj se od leta 2006 zmanjšuje (primer: v letu 2006 – 11,7 %, v letu 2011 – 7,9 %) vendar smo še vedno nad evropskim povprečjem. Nižja je tudi koncentracija alkohola od državnega povprečja.

V načrtovanem obdobju 2012/2013 je potrebno organizirati preventivne akcije, v katerih je potrebno opozarjati na posledice alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi v cestnem prometu, poostri nadzor nad prodajo alkoholnih pijač mladoletnim in opitim osebam in javnost opozarjati

s pomočjo medijev. Problematiko obravnavati vsaj dva krat letno na sestankih Varnostnega sosveta Mestne občine in predlagati ukrepe pristojnim organom (policija, inšpekcijske službe).

3. Promet voznikov enoslednih vozil

Vozniki enoslednih vozil – dvokoles so ena izmed bolj izpostavljenih prometnih udeležencev. Na območju Mestne občine Ptuj se močno povečuje promet kolesarjev in voznikov motornih koles. Povečuje se predvsem število rekreativnih kolesarjev. Število udeležencev in povzročiteljev prometnih nesreč med vozniki motornih koles in kolesarji od leta 2008 upada.

Vse prometne nesreče, v katerih so udeleženi vozniki enoslednih vozil podrobno analizirati in po potrebi sprejeti nove prometno tehnične ukrepe, organizirati trening varne vožnje v začetku sezone, predvsem za mlajše voznike. Organizirati predavanja, zlasti za starejše kolesarje.

Infrastrukturni ukrepi za zagotavljanje ustreznih površin za kolesarje se morajo izboljšati (izgradnja ali označitev kolesarskih stez ali poti, kolesarski prehodi), saj sedanjim potrebam ne zadovoljujejo. Na obstoječi infrastrukturi vrisati kolesarske steze ali poti.

V času šolskih počitnic povečati nadzor na otroki, ki kolesarijo brez zaščitne čelade in brez šolske – kolesarske izkaznice. Vsaj enkrat letno opraviti pregled koles ob prihodih v šolo ali odhodih iz šole. Na brezhibna kolesa nalepiti nalepko »Varno kolo«. Učiteljem - mentorjem prometne vzgoje v osnovnih šolah nuditi strokovno pomoč ob pripravah in opravljanju kolesarskega izpita.

4. Pešci

Pešci so med najbolj ogroženimi udeleženci v cestnem prometu, še posebej otroci I. triade osnovnih šol, starejši in invalidi. S svojim ravnanjem pomembno prispevajo k večji varnosti (prečkanje cest na prehodih za pešce, hoja po pločnikih, nošenje svetlejših oblačil z odsevnimi predmeti, brez prisotnosti alkohola).

Na območju Mestne občine Ptuj se je od leta 2008 udeležba pešcev v prometnih nesrečah, zmanjševala. Kot povzročitelji so bili med leti 2008 – 2011 le v enem primeru.

V strnjenih naseljih, v katerih je večja gostota prometa pešcev je potrebno umirjati hitrost s prometno tehničnimi ukrepi, zlasti pred prehodih za pešce, ob šolskih poteh, z gradnjo pločnikov ob nevarnih odsekih cest, z osvetlitvijo prehodov za pešce, zlasti tistih, ki potekajo preko treh ali več prometnih pasov.

V času preventivne akcije »pešec – bodi pre/viden« obveščati in opozarjati prometne udeležence o pravilni hoji in uporabi odsevnih teles, ter izvajati izobraževanje učencev 4. razreda osnovnih šol (pisanje sporočil starim staršem).

Vsem pešcem, ki so zaloteni ob prekršku, ker niso uporabljali odsevnih teles, se ob izreku ukrepa pooblaščenih oseb izroči tudi odsevno telo, kar zagotavlja svet za preventivo in vzgojo.

Zagotavljanje in urejanje varnih šolskih poti, ter urejanje avtobusnih postajališč in varnih poti do njih, mora biti prioriteta pristojnih služb Mestne občine Ptuj, zlasti na območjih Četrtnih skupnosti Rogoznica, Grajena, Panorama in Breg – Turnišče.

5. Varnostni pas in otroški varnostni sedeži

Po statističnih podatkih za leto 2009 je v Republiki Sloveniji uporabljalo varnostni pas 92,5 % voznikov, moški v povprečju 90 %, ženske 94,9 %, potniki na prednjih sedežih 91 %, na zadnjih sedežih 62 %. Predvsem je potrebno izboljšati uporabo varnostnega pasu na zadnjih sedežih, 100 % pa v avtobusih, ki prevažajo otroke.

V vrtcih in osnovnih šolah je nujno pritegniti k izobraževanju starše in otroke po projektu »Pasavček«. V projekt se vključijo vse enote vrtca Ptuj in vse osnovne šole. Organizirati in izvajati preventivne akcije »Varnostni pas« in spremljati uporabo varnostnega pasu in otroških varnostnih sedežev pred vrtci in šolami.

6. Mladi vozniki

Mladim voznikom je v vseh državah EU namenjena posebna pozornost za zagotovitev večje varnosti v prometu. V Republiki Sloveniji se je v 10 – letnem obdobju občutno zmanjšalo število umrlih in hudo telesno poškodovanih mladih voznikov. Na območju Mestne občine Ptuj so mladi vozniki v letu 2010 povzročili 56 ali 11,2 % od vseh prometnih nesreč, v letu 2011 pa 58 prometnih nesreč ali 11,4 % od vseh prometnih nesreč.

Za visoko raven prometne kulture mladih voznikov je predpogoj prometna vzgoja od najmlajših do priprav na opravljanje kolesarskega izpita, izpita za vožnjo kolesa z motorjem, motornega kolesa, osebnega avtomobila, izobraževanja mladih voznikov po pridobitvi vozniškega dovoljenja (varna vožnja, edukacijske in psihosocialne delavnice, ipd.), zato je potrebno dosledno in strokovno izvajanje vseh teh programov v osnovnih šolah, srednjih šolah, šolah vožnje in pravnih osebah ali samostojnih podjetnikih, ki imajo dovoljenje oziroma pooblastilo za izvajanje programov usposabljanja voznikov začetnikov ali voznikov, ki jim je prenehalo vozniško dovoljenje zaradi kršitev cestno prometnih predpisov.

7. Starejši vozniki

Starejši prometni udeleženci (nad 65 let) - posebej ranljiva oziroma ogrožena skupina v cestnem prometu, med temi vozniki so vozniki enoslednih vozil. V Republiki Sloveniji ima vozniško dovoljenje 49,5 % prebivalcev, starejših od 65 let.

Na območju Mestne občine Ptuj se trend prometnih nesreč z udeležbo starejših voznikov od leta 2008 rahlo povečuje. Povečuje se tudi število povzročiteljev prometnih nesreč. V letu 2011 so

bili udeleženi v 85 prometnih nesrečah, povzročili so jih 45. Največ povzročiteljev je bilo med vozniki osebnih avtomobilov, sledijo vozniki koles z motorjem, nato kolesarji.

Mnogo starejših voznikov ne spremlja sprememb in novosti prometne zakonodaje. Zaradi daljše življenjske dobe je značilno pojavljanje številnih bolezni, zaradi katerih se morajo pogosto ali celo redno zdraviti z različnimi vrstami zdravil, mnogih tudi s takimi, pri katerih proizvajalec odsvetuje opravljanje s stroji ali vožnjo v cestnem prometu.

Po 70 letu starosti Zakon o voznikih nalaga voznikom, da morajo vsakih pet let na kontrolni zdravniški pregled pri zdravniku medicine dela, prometa in športa. Znotraj tega 5 letnega obdobja se lahko pojavijo mnoge zdravstvene spremembe, zato bi morali takšni vozniki sami privzeti dodatni kontrolni zdravstveni pregled, kot redno potrditev njihove zmožnosti za varno vožnjo.

V društvih upokojencev četrtnih skupnosti Mestne občine Ptuj bo potrebno organizirati predavanja o prometnih pravilih in rabi zdravil pred in med vožnjo po Priročniku »starejši voznik preiščeno z zdravili za vaše zdravje gre«.

8. Prehodi cest preko železniške proge

Nevarnosti cestnega prometa na nivojskih prehodih ceste čez železniško progo so povezane predvsem z neupoštevanjem prometnih pravil, včasih celo z nizko kulturo in predrznostjo udeležencev v cestnem prometu.

Na območju Mestne občine Ptuj so trije prehodi čez železniško progo (Ormoška cesta, dva na območju ČS Rogoznica). Oba prehoda izven naselja Podvinci sta pasivno zavarovana. Po načrtu Slovenskih železnic se bo prehod lokalne ceste čez železniško progo, ki povezuje naselje Podvinci z Dornavsko cesto ukinil do leta 2018. Cestni promet se bo preusmeril na sedaj obstoječi prehod, ki je vzhodno cca 500 m in bo zavarovan s pol zapornicami. Prehod čez železniško progo se bo ukinjal po fazah: 1. faza umirjanje hitrosti na 30 km/h s hitrostnimi ovirami, 2. faza prepoved prometa za vsa vozila, 3. faza popolna zapora oziroma ukinitvev prehoda. Prva in druga faza sta potrebni v čim krajšem času zaradi dveh prometnih nesreč s hudimi posledicami v kratkem časovnem obdobju.

Zaradi nizke prometne kulture mnogih pešcev je potrebno fizično preprečiti prečkanje železniških tirov na odseku med zgradbo Železniške postaje Ptuj in cestnim prehodom čez železniško progo na Ormoški cesti. Na tem odseku proge prihaja do ogrožanj pešcev, ki masovno prečkajo progo med zasajeno živo mejo v bližini potoka Grajena in avtobusno postajo. Na tem odseku proge vlaki, ki se ne ustavljajo na železniški postaji vozijo z veliko hitrostjo, zato bo potrebno fizično prečkanje preprečiti s primerno ograjo.

Organizirati izobraževanje prebivalstva v UE Ptuj in UE Ormož, na osnovnih in srednjih šolah, ker v največjem številu prečkajo progo dijaki, zaposleni v industrijski coni ter obiskovalci trgovskih centrov. Izvajati preventivno prometno akcijo »Ustavite se, vlak se ne more«.

9. Civilna družba

Osnova za dolgoročno izboljšanje prometne varnosti je vsakodnevno vplivanje na spremembe odnosov posameznika do vprašanja njegove varnosti in varnosti drugih. Skrb za večjo varnost spustiti na nivo posameznika (vsi za varnost, varnost za vse). V delo na področju prometne preventive vključevati po možnosti vse več bodočih prostovoljcev, ki morajo biti strokovno usposobljeni in opremljeni s predpisano prometno tehnično opremo (ZŠAM, AMZ, Karitas, RK, društva, itd.). Prostovoljce vključiti v varovanje otrok na poti v šolo in domov, v preventivne prometne akcije, »Dan brez avtomobila«, »Ulice otrokom«, »Pasavček«, »Kolesarček«, »Jumicar«, šolske prireditve, »Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč«, ipd.

XIII. PREVENTIVNE PROMETNE AKCIJE IN IZVAJANJE PROJEKTOV

Na območju Mestne občine Ptuj se bodo izvajale nacionalne in lokalne preventivne akcije ter projekti: »Hitrost«, »Pešec – bodi pre/viden«, »Alkohol«, »Dan brez avtomobila«, »Ulice otrokom«, »Ustavite se, vlak se ne more«, »Bodi trenutno nedosegljiv, če hočeš ostati živ«, »Starejši voznik – premišljeno z zdravili, za vaše zdravje gre«, »Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč«, »Varno kolo«, »Motorist«, »Začetek šolskega leta«, »Zaščitna čelada«, »Pasavček«, »Varnost in mobilnost za vse«.

Vsebine, ciljne skupine, izvajalci, roki izvedbe in finančna sredstva za izvedbo preventivnih akcij ter projektov so razvidni v posameznih točkah tega načrta in v prilogi »A«, ki je sestavni del tega načrta.

XIV. IZVEDBA IN VREDNOTENJE NAČRTA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

Realizacijo in vrednotenje Načrta varnosti cestnega prometa Mestne občine Ptuj za obdobje 2012/2013 se preverja in ocenjuje trimesečno. Skladno s trendi prometno varnostnih razmer na območju Mestne občine Ptuj in širše, se načrt lahko tudi spreminja in dopolnjuje. O izvajanju nalog iz načrta varnosti cestnega prometa se enkrat na leto pisno seznanja in obravnava na sejah odborov Mestnega sveta in seji Mestnega sveta (marec v tekočem letu) ter pristojne organe – telesa v Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, dvakrat na leto člane Varnostnega sosveta Mestne občine Ptuj. Prav tako se vse navedene organe pisno seznanja z letno oceno prometno varnostnih razmer, kot je že bila praksa do sedaj.

XV. FINANCIRANJE NALOG SVETA ZA PREVENTIVO IN VZGOJO

Za uspešno izvedbo Načrta varnosti cestnega prometa Mestne občine Ptuj za leti 2012 - 2013 vključno s prilogo »A«, se zagotovijo finančna sredstva v proračunu Mestne občine Ptuj v višini en evro po prebivalcu za vsako leto. V to proračunsko postavko niso vključena finančna sredstva za gradnjo, rekonstrukcijo in vzdrževanje cestne infrastrukture, ki so navedena v prilogi »B«, ki je sestavni del tega načrta.

XVI. INFORMIRANJE JAVNOSTI

Zagotavljati se mora pregled nad izvajanjem vseh preventivni akcij in projektov, ki se izvajajo v okviru prometne varnosti. Prisluhniti in reagirati je potrebno na vsa opozorila, pobude in predloge prebivalcev, ki opozarjajo na določeno problematiko. S pobudami in predlogi, ki vodijo k izboljšanju prometne varnosti, ter ukrepi po potrebi seznanjati širšo javnost, saj imajo prometni udeleženci kot uporabniki cest pravico do kakovostnih storitev in varne udeležbe v cestnem prometu.

O delu SPVCP MO Ptuj, izvajanju Načrta varnosti cestnega prometa in trendih prometno varnostnih razmer se javnost obvešča preko spletne strani Mestne občine Ptuj in spodaj navedenih medije, enkrat letno. Vmesno obveščanje poteka s pomočjo regijskih in lokalnih tiskanih medijih (Večer, Štajerski tednik, Ptujčan), lokalnih radijskih medijev (Radio Ptuj in Radio Grom) in TV medijev (PE TV Ptuj, Ptujška televizija, SIP), ki so že do sedaj opravili pomembno vlogo pri varnosti v cestnem prometu.

OPOMBA:

Načrt varnosti cestnega prometa Mestne občine Ptuj za leti 2012 - 2013 je izdelan na osnovi Osnutka Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje 2012 – 2021 (v nadaljevanju: NPVCP) in letnih prometno varnostnih ocen na območju Mestne občine Ptuj v obdobju 2008 – 2011. Vsebina in oblika načrta (poglavja, zaporedje) ter statistični podatki za območje EU in območje Republike Slovenije je povzeto iz NPVCP.

Načrt varnosti cestnega prometa Mestne občine Ptuj za leti 2012 - 2013 s prilogo »A« je pripravil SPVCP MO Ptuj. Prilogo »B« je pripravil Oddelek GIK Mestne občine Ptuj.

Dr. Štefan ČELAN
župan
Mestne občine Ptuj